

man (»Nashville«, »Tyve som os«), men hendes film er ikke særlig Altmansk, hvilket kan skyldes en stærk påvirkning fra den anden betydelig skikkelse i moderne amerikansk film, Paul Schrader, der står som manuskriptforfatter og *executive producer*. Filmen har Schraders karakteristiske *moralske* synspunkt på sin historie om separeret kvindelig psykolog, der prøver at opbygge en ny identitet ved at opsøge gamle kærester og ungdomsflammer. Hendes rejse i fortiden former sig efterhånden som en udspekuleret hævnakt og ender i sygelig romantisk ønsketænkning. Først da hun erkender, at nøglen til fremskridt ikke ligger gemt i fortiden, synes hun at have mulighed for at komme i harmoni med sig selv. Filmen er sikkert instrueret, utrolig velspillet (af Talia Shire som psykologen og Keith Carradine og Richard Jordan som hendes elskere) og skrevet af Paul Schrader (sammen med broderen Leonard) med en underlig blanding af forfinet følsomhed og dramatisk bravur.

God, solid fortællekunst (en sjældent vare på en Cannes-festival) udmærker også Wolfgang Petersens »Schwarz und Weiss wie Tage und Nächte«, hvor Bruno Ganz spiller en skakverdensmester, hvis forhold til omverdenen efterhånden bliver så domineret af de sorte og hvide brikker, at han ender på et sindssygehospital, totalt sjæleligt nedbrudt. Historien er stærkt inspireret af Vladimir Nabokovs geniale skakroman »Forsvaret« om en skakverdensmester, der bliver gal, da skakkombinationer fuldstændig gennemtrænger hans daglige tilværelse, men Petersen lægger i højere grad end Nabokov vægten på skakmesterens konkurrenceiver – hans helt er besat af at vinde, bliver mentalt syg af at tabe. Fremragende i filmen er især skildringen af den højspændte atmosfære under skakturneringer på verdensplan – det lykkes at gøre kampene nervepirrende uden at man indvies i brikernes eksakte placering.

Jeg så seks nye australske film, hvoraf kun en enkelt, Bruce Beresfords »The Money Movers«, hævdede sig over det velmenende eller det kommercielt intetsigende. Den var en kontant, dygtig, meget voldsom og meget Peckinpah-inspireret kriminalfilm om rivaliserende banders stridigheder omkring et udspekuleret kup. Australsk film er endnu på vej – desværre ofte i retning mod en halvsmart kommerzialisme, der udvisker det nationale særpræg. Den internationale kommercielle fidus synes i år at bestå i at sætte lighedstegn mellem kvindefrigørelse og lesbianske. Ingen forstår som filmfolk at erotisere, hvad der er oppe i tiden. Om disse film, hvoraf et par stykker i fuld alvor blev vist i festivalens regi, er det mest ramrende allerede blevet sagt af James Agee, da han skrev om den amerikanske film »I Walk Alone«: »The picture deserves, like four out of five other movies, to walk alone, tinkle a little bell, and cry« *»Unclean, unclean«*.
Morten Piil

Cannes som marked

Syv førende danske filmimportører har tilsammen købt ca. 70 film i Cannes – men konkurrencen om de store film er hård og ofte må filmene købes ubeset. Ebbe Iversen rapporterer

»Serie Noir« af Alain Corneau

Cannes-festivalens officielle konkurrence og prisoverrækkelser er naturligvis kun glasuren på den kommercielle lagkage, det kulturelle alibi for en begivenhed, som først og fremmest er et marked. Det er der ikke noget dubiøst i, for film må jo sælges og købes for at nå frem til biografgængerne, og her overgås Cannes kun af MIFED i Milano med hensyn til antallet af produkter og handlende.

Kosmorama har talt med syv førende danske filmopkøbere, og blandt dem er der stort set enighed om, at dette års Cannes-festival var præget af højere priser og hårdere konkurrence end nogensinde før. De to ting hænger selvfølgelig sammen, for med det voksende antal multibiografer er behovet for nye film blevet større, flere importører konkurrerer om filmene, og dermed skrues priserne op. Samtidig er det blevet dyrere at producere film, og det er i stigende grad de få store fillm, der spiller pengene hjem igen. Det er om dem, der konkurreres hårdt, mens opkøberen med smag for den kommercielt set »lille« kunstneriske film har det nemmere.

På grund af de voksende produktionsomkostninger bliver det mere og mere almindeligt, at filmene købes, endnu inden de er indspillet. Handelen foregår på basis af manuskriptet og eventuelt instruktørens og de medvirkendes navne, og på den måde bliver opkøberne til en slags medproducenter. Det gør købet til noget af et lotterispil for importøren, men generelt er der ikke den store betænkelighed ved denne udvikling. Den kan sikre, at de uafhængige producenter forbliver uafhængige, og ud fra et godt manuskript og/eller et godt instruktørnavn tør man nok investere i en endnu ikke eksisterende film.

Langtfra alle handler afsluttes med det samme i Cannes. Opkøberne tager hjem og

studerer kontrakten nærmere inden den skrives under, og derfor kan der ikke gives noget eksakt tal for, hvor mange film der er købt til Danmark i Cannes i år. Men tilsammen tegner de syv adspurgte importører sig for henved 70 film, og det er et rekordstort antal – og så beskæftiger vi os her endda ikke med udlejningsselskaber som United Artists, CIC og Columbia-Fox, hvis danske afdelinger jo ikke selv køber film ude i den store verden.

Blandt de etablerede importører sporer man nogen utilfredshed med, at nye navne nu blander sig i spillet og er med til at gøre konkurrencen hårdere. Det »skaber lidt uro i vandoverfladen«, som direktør Aage W. Petersen fra Nordisk Film udtrykker det, men på den anden side er det stadig kun tre-fire danske importører, der kan være med i konkurrencen om de film, som forventes at blive store kassesucceser. Og samtidig har de etablerede importører deres faste udenlandske salgsforbindelser, så man strengt taget ikke kan tale om fri konkurrence i Cannes.

Det største antal film til Danmark blev i Cannes købt af direktør Gunnar Obel, Obel Film ApS i Thisted, idet han for et samlet beløb på 2 mill. kr. erhvervede ikke færre end 26 nye film, hvoraf flere stadig er i produktion. Gunnar Obel sikrede sig eneret for Danmark på film fra Golan-Globus Productions, så blandt de 26 film er flere israelske, bl.a. »Going Steady«, der er en follow-up til »Lemon Popsicle«, og Menahem Golan's »The Magician« og »The Apple«. Mellem filmene er desuden Stanley Donens »Movie Movie« og de to Who-film »The Kids Are All Right« og »Quadrophenia«.

Gunnar Obel synes ikke, at konkurrencen er så hård i Cannes, hvis man bare har de rigtige forbindelser, og han er ikke bange for at købe film, der endnu ikke er optaget. En god historie er det vigtigste i en film, og den kan vurderes ud fra manuskriptet. Samtidig fremhæver Gunnar Obel, at denne form for salg sikrer, at producenterne får råd til at ansætte gode instruktører og skuespillere.

Direktør Aage W. Petersen fra Nordisk Film køber primært film ud fra disse preproduction deals, og det var på den måde, han allerede for nogle år siden sikrede sig Francis Ford Coppolas »Apocalypse Now«. I år købte han ni film i Cannes, og det er flere end nogensinde tidligere – ikke fordi de mange Palads-biografer skal fyldes, men fordi udbuddet var godt. Blandt de ni film er en enkelt australsk og en enkelt fransk,

mens resten er amerikanske, bl.a. »Taipan« med Steve McQueen og et budget på 30 mill. dollars. Den forventes først færdigindspillet engang i 1981, og Aage W. Petersen siger, at det er den dyreste film, der nogensinde er købt til Danmark. Beløbet vil han nødtigt oplyse, men i alt har han i Cannes købt film for mindst 1½ mill. kr.

Samme beløb har direktør Henrik Sandberg, Filmselskaberne, givet for otte nye film, selv om ikke alle kontrakterne er færdige endnu. Blandt filmene er en follow-up til »De vilde gæs«, »The Seawolves« med Richard Burton, Roger Moore og Richard Harris, den endnu ikke indspillede »Strictly Business« med Roger Moore og tre-fire pornofilm. Henrik Sandberg siger til Kosmorama:

»Cannes i år var bestemt sælgers marked, og der blev givet så enorme beløb for film, at det var den rene galimatias. Men til gengæld var der også flere gode film i år. De højere priser skyldes både, at det er blevet dyrere at lave film, og at der er kommet flere købere til, så konkurrencen er blevet hårdere. Men den konkurrence vil vi slet ikke deltage i, og vi behøver det heller ikke, for vi har vore faste leverandører. Så for os er Cannes slet ikke så afgørende«.

Direktør A. Jespersen, Jesper Film ApS, har købt syv-otte film, hvoraf der stadig forhandles om et par stykker i skrivende stund (ultimo maj). Blandt de sikre er Federico Fellinis »Orkesterprøve«, James Ivorys »The Europeans« efter Henry James og

agentfilmen »License to Love and Kill« – samt klassikeren »Scarface«. Tilsammen står filmene A. Jespersen i knap 200.000 kr.), et relativt beskedent beløb, fordi han hurtigt opgav at byde på film som »Taipan«. Det er om sådanne store og dyre film, den hårde konkurrence finder sted, siger han.

Direktør Just Betzer, Panorama Film (samt indkøb for Palladium), vil helst ikke sætte noget beløb på de syv film, han købte i Cannes, men man skal i hvert tilfælde op i en størrelsesorden på over 1 mill. kr. Just Betzer siger, at så mange forhold spiller ind i handel med film, at det ikke giver nogen reel mening at sammenligne salgssummers størrelse. Normalt rejser han helst alene ud for at købe film, men på grund af travlhed med egne produktioner satsede han i år mere på Cannes, og det blev til køb af film som Hal Ashbys »Being There« med Peter Sellers og to film af John Carpenter, »The Fog« og den endnu ikke indspillede »Prometheus Crisis«. »Film er blevet dyrere at producere, og derfor er det ofte nødvendigt at sælge dem på forhånd« siger Just Betzer, og også han fremhæver den hårdere konkurrence og de højere priser. Årsagen er bl.a., at der satses på færre og færre store film.

Heller ikke direktør Steen Gregers Warner og Metronome, ønsker at oplyse nogen salgssum, og han vil heller ikke nævne konkrete filmtitler, for alle kontrakter er underskrevet. Men han har købt seks amerikanske og engelske film, også med en følelse

af skærpet konkurrence i Cannes, og han siger:

»Der er i dag flere potentielle købere i Danmark, og det påvirker priserne opad. Er man fast aftager af et selskabs film, betyder dette intet, men mange producenter, f.eks. Lord Grade, sælger simpelt hen til den højstbydende. Forfinansieringen (altså køb af endnu ikke indspillede film) sikrer, at de uafhængige producenter forbliver uafhængige, men den betyder også, at man som opkøber bliver medproducent uden mulighed for at få del i overskuddet i andre lande end Danmark, altså løber større økonomisk risiko end den egentlige producent«.

Endelig har direktør Tivi Magnusson, HTM Film ApS, købt to film i Cannes og forhandler stadig om flere, bl.a. Kenneth Loachs »Black Jack«. De to sikre film er den schweiziske »Die Schweizermacher« og Alain Corneaus franske »Série Noire« med Patrick Dewaere, og Tivi Magnusson siger, at filmene nok generelt er blevet dyrere, men at der ikke er hård konkurrence om den type film, som han interesserer sig for. Der taler man sig til rette om tingene.

Og så deler Tivi Magnusson i øvrigt den udbredte opfattelse, at der i år var usædvanligt mange gode film i den officielle konkurrence i Cannes. Men det er en helt anden historie, for glasuren vil nødtigt kendes ved resten af kagen, selv om De gyldne Palmer nok ville visne, hvis de ikke havde rod i det solide fundament, der hedder markedsmekanismer.

»Prova d'orchestra« af Fellini